

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
1432

رشد و پیشرفت
اقتصادی

درس
یازدهم

اقتصاد

درس

دهم

پایه

زهرا هاشمی پور

نام دبیر

شایستگان

مدرسه

ناحیه ۲ بندرعباس

منطقه

هرمزگان

استان

مفهوم کمی است

اگر در جامعه ای میزان واقعی تولید در دوره ای معین نسبت به دوره قبل افزایش یابد، می گوئیم در آن جامعه رشد صورت گرفته است. رشد به معنای افزایش تولید است

رشد اقتصادی

افزایش درآمد

سرمایه گذاری بیشتر
به کارگیری روش های بهتر و فناوری مناسب تر

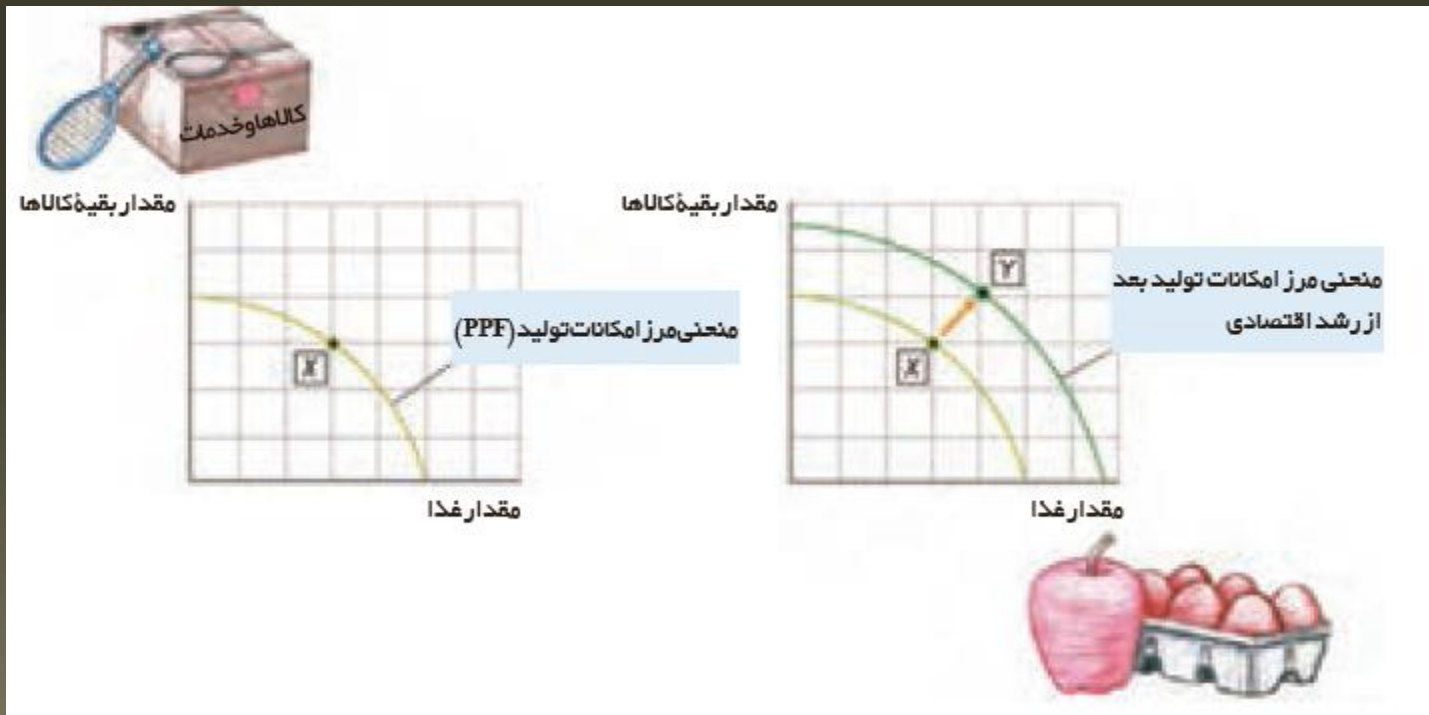
افزایش ظرفیت تولید

افزایش در منابع

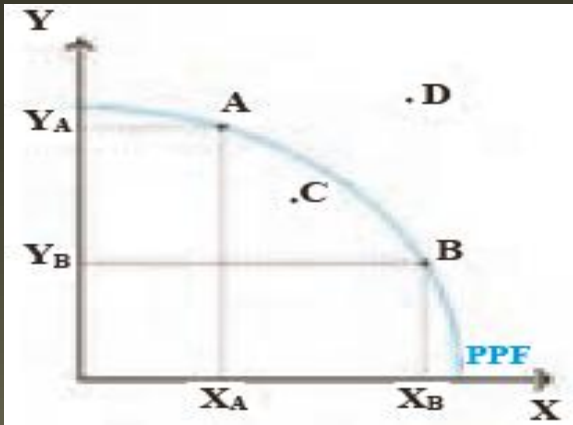
منشأ رشد اقتصادی

بررسی رشد با الگوی مرز امکانات تولید

رشد اقتصادی یک هدف مشترک است ، که برای رسیدن به آن منابعی در زمان حال باید فدا شود

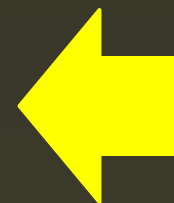
فعالیت

تفاوت بین دستیابی به کارایی و رشد اقتصادی را با کمک نمودار توضیح دهید.

چگونه رشد اقتصادی را اندازه گیری کنیم؟ تولید ناخالص داخلی

تولید
ناخالص
داخلی

تولید ناخالص داخلی یک کشور ارزش پولی همه کالاها و خدمات نهایی تولید شده در داخل مرزهای یک کشور در طول یک سال است.

درآمد داخلی = تولید داخلی

درآمد
داخلی

مجموع درآمدهایی است که در طول سال برای کشور به دست می آید. با تقسیم درآمد داخلی به جمعیت کشور، درآمد سرانه به دست می آید.

نهایی

همه کالاها
و
خدمات

ارزش پولی

در یک
سال

درون
مرزهای
کشور

کلید واژه
های تولید
داخل

ارزش پولی

برای اندازه گیری تولید کشور، نیاز به یک واحد مشترک داریم که بتوانیم هر چیزی را که تولید شده است، بهترین واحد اندازه گیری پول است

کالا و خدمات

تولید فقط محدود به تولید کالاهایی مانند توپ و لبنیات نیست، بلکه خدماتی مانند خدمات لوله کشی، خلبانی هواپیما، رانندگی کامیون و معاینه پزشکی هم تولید است و باید در محاسبه ما لحاظ شود.

تولید نهایی

برای اندازه گیری تولید ناخالص داخلی، تنها کالا و خدمات نهایی را در نظر می گیریم، نه محصولات واسطه ای را؛ چراکه کالاها و خدمات واسطه ای همگی در تولیدات نهایی محاسبه شده اند و اگر آنها را هم جداگانه محاسبه کنیم، دچار خطای محاسبه مجدد می شویم.

داخل
مرزهای
یک کشور

تولید ناخالص داخلی، تولیداتی را که در داخل
مرزهای یک کشور تولید می شود، اندازه می گیرد؛
صرف نظر از اینکه چه شهروندی آن را تولید کرده
است.

در یک
سال

تولید ناخالص داخلی تنها شامل کالاهای نهایی و
خدمات تولید شده در یک سال تقویمی از اول
فروردین تا پایان اسفند است

مواردی که در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی شوند

کار بدون دستمزد؛ مانند کارهایی که در خانه انجام می گیرد یا خدماتی که در خیریه ها به صورت داوطلبانه ارائه می شود و پولی برای آنها رد و بدل نمی گردد، اگرچه دارای ارزش بالایی هستند، اما در محاسبات تولید ناخالص داخلی غایب اند

خرید و فروش کالاهای دست دوم از جمله خودرو، مبلمان یا خانه در محاسبات لحاظ نمی شوند. این قبیل کالاها زمانی که برای اولین بار تولید و فروخته شده اند، به حساب آمده اند.

تولیدات اقتصاد زیرزمینی، غیرقانونی و قاچاق که اطلاعات دقیقی از آنها در دست نیست و عملاً محاسبه آنها مشروعیت بخشی به این گونه فعالیت ها تلقی می شود

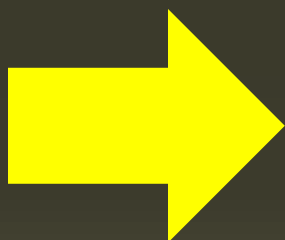
فعالیت

تولید خالص و ناخالص!
شاید برای شما این پرسش به وجود آمده باشد که واژه ناخالص در
عبارت تولید ناخالص داخلی، چیست و تفاوتش با خالص در
کجاست؟ در این باره تحقیق کنید.

تولید ناخالص اسمی و واقعی

مهم ترین دلیل برای اندازه گیری تولید ناخالص داخلی، نظارت بر تغییرات تولید در طول زمان است.

به دلیل
تغییر قیمت
کالاها برای
دیدن
تغییرات
مشکل
داریم

قیمت های محاسباتی باید در سالی
که به آن سال پایه گفته می شود،
ثابت فرض شوند.

محاسبه تولید ناخالص داخلی و نرخ رشد آن

برای محاسبه تولید ناخالص داخلی اسمی، مجموع ارزش کالاهای تولید شده کشور را در یک سال محاسبه می کنیم

$$\text{نرخ رشد تولید} = \frac{\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی سال جاری}}{\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل}} \times 100$$

اگر بخواهیم بدانیم تولیدات سال جاری نسبت به سال قبل، چه میزان رشد داشته است، می توانیم از رابطه استفاده کنیم

معمولاً از نمودارهای رشد تولید ناخالص داخلی، برای نشان دادن رشد اقتصادی کشورها استفاده می شود. نمودار زیر تولید ناخالص داخلی کشور ما را از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۶ نشان می دهد.

شاخص های دیگر اندازه گیری پیشرفت اقتصادی

به منظور نشان دادن پیشرفت هایی که در زمینه عدالت اقتصادی روی داده است، استفاده می شود. برای محاسبه این شاخص، مردم کشور را به ده گروه جمعیتی مساوی تقسیم می کنند.

شاخص دهک ها

در طبقه بندی این ده گروه، سطح درآمد از کمترین به بیشترین مدنظر قرار می گیرد.

سه‌م دهک اول	۳ درصد
سه‌م دهک دوم	۴ درصد
سه‌م دهک سوم	۵ درصد
سه‌م دهک چهارم	۶ درصد
سه‌م دهک پنجم	۷ درصد
سه‌م دهک ششم	۸ درصد
سه‌م دهک هفتم	۱۰ درصد
سه‌م دهک هشتم	۱۲ درصد
سه‌م دهک نهم	۱۶ درصد
سه‌م دهک دهم	۲۹ درصد
۱۰۰ درصد جمعیت کشور	۱۰۰ درصد درآمد ملی

جدول وضعیت توزیع درآمد در ایران در سال ۱۳۹۱

فعالیت

در کشوری با ده میلیون نفر جمعیت، درآمد ملی معادل ۵۰،۰۰۰ میلیارد ریال است. اگر فرض کنیم که توزیع درآمد در این کشور دقیقاً مطابق با درصدهای مشخص شده در جدول صفحه قبل است، سهم هر دهک از درآمد ملی را تعیین کنید.

وضعیت
توزیع درآمد

با محاسبه نسبت دهک دهم به دهک اول در کشورهای مختلف، شاخصی به دست می آید که برای مقایسه وضعیت توزیع درآمد به کار می رود. هرچه این نسبت بیشتر باشد، توزیع درآمد در آن جامعه نامناسب تر است.

گاهی درآمدهای مردم برای به دست آوردن شاخص دهک ها، قابل ثبت نیست. به همین دلیل اقتصاددانان برای به دست آوردن اختلاف درآمدی، اختلاف هزینه ای را محاسبه می کنند

سهم ثروتمندترین دهک به فقیرترین دهک از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۶

شاخص
توسعه
انسانی
(HDI)

ترکیبی از معیارهای اندازه گیری رشد اقتصادی، یعنی رشد تولید ناخالص داخلی را با معیارهای اندازه گیری نابرابری در آمدی و نیز سایر شاخص ها نظیر شاخص امید به زندگی، میزان سواد و یا شاخص های مربوط به بهداشت است.

ایران در
رتبه ۶۴
قرار دارد

مؤلفه هایی نظیر نرخ باروری، نابرابری های جنسیتی، دسترسی به آب آشامیدنی سالم، بهداشت عمومی، شاخص های فقر و پایداری محیطی (مثل انرژی های تجدیدشونده و فسیلی، کاهش آلاینده های محیط زیست و گازهای گلخانه ای، نقصان منابع طبیعی و تغییرات نواحی جنگلی)، در گزارش های توسعه انسانی منعکس می شود.

مؤلفه هایی نظیر میزان امید به زندگی در بدو تولد، میانگین سال های تحصیل، سرانه درآمد ناخالص ملی و شاخص های نابرابری تشکیل دهنده شاخص توسعه انسانی است.

تحلیل کنید

چه تفاوتی بین رشد و توسعه و پیشرفت وجود دارد و برای هر کدام چه شاخص هایی وجود دارد؟

از نظر شما چه رابطه ای میان پیشرفت اقتصادی یک کسب و کار و پیشرفت اقتصاد ملی وجود دارد؟

پایان